

DIS - Hordaland

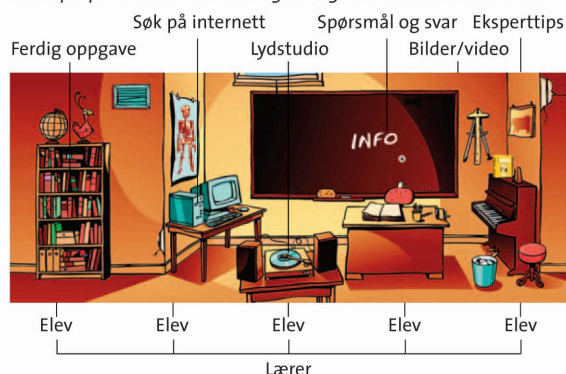
Årgang 8 Nr. 2 Juni 2004 Opplag: Nettutgave ISSN:1501-4428

Navlestrengen

Les meir om prosjektet på side: 7

Eksempel på hvordan Navlestrengens digitale klasserom kan se ut:

Telavåg -

Mer en 2. verdenskrig ?

Les mer på side: 10

DIS-Hordaland var på sin årlege busstur den 5. juni.
I år gjekk turen til Askøy og Herdla. Det var 20 deltakere på turen.
Erling Virkesdal var guide på turen.
Les mer på side: 4

Redaktøren sin spalte	2
Lederspaltten	3
Faddere i DIS-Hordaland	3
DIS-Hordaland turen 2004	4
Morten Kjellsvig Fra manus til bok	5
DIS-Hordaland Utflukt til Sjøfartsmuseet	6
Prosjekt Navlestrengen	7
En Hordalanding Ut av glemmeboken !	8
DIS-Hordaland Styre og tillitsvern	9
Telavåg Mer en 2. verdenskrig ?	10
Gravsteinsregistrering	11
Program	12
Kilderegistrering	12

Redaktørspalten

Ferisesongen er godt i gang og slektsgranskinga er vel lagt på hylla av dei fleste. Takka vera nokre gode bidragsytarar, har vi nok ein gong klart å snikra saman eit medlemsblad. Føler vi har fått inn ein del

interessante innlegg, håpar at det også fell i smak hos medlemmane. Neste blad skal sendes ut pr.post til medlemmane. Til neste utgiving håpar eg mange medlemmer tar mot til seg og tar pennen fatt, slik at vi kan få eit blad med breiast mulig innhald. I neste utgiving har vi også ein avtale med lokallaget i Sogn og Fjordane om spalteplass i bladet. Mange har etterlyst fleire bilde i bladet, dette har eg prøvd å gjera noko med, men eg ser at størrelsen på fila til medlemsblad blir ein god del større. Dette gjer at det vil ta lengre tid å laste ned medlemsbladet. Kan redusere kvaliteten på bildene, men det vil gje betydelig dårlegare utskriftkvalitet. Har valt å ha god bildeoppløysing sjølv om det medfører lang nedlastingstid for dei med modem tilkobling. Det er tross alt bare tre gonger i året det er snakk om. Ha ein fortsatt strålende sommar.

Redaktør

Hans Ordin Østebø

Etterlysning

Lars (Lauridz) Johannesson Josnes gift med Elizabeth Larsdotter Hjortås är i min släkt och jag har hittat en del uppgifter om Johannesson Josnes släktsida som jag vill fråga om. Lars Johannesson Josnes var väl en yngre bror till före-gångaren Samson Johanneson Josnes kan man tro. H. Chr. Hjortås skriver i sin artikel "Maxwell-aetten" från 1939 att han tror att de kan vara av Losna-aetten dvs. det vi kallar Mats-sönernas ätt då man kan se namnen likna deras namn. Lars Johannesson Josnes har bl.a en son med namnet Ludvig och en sonson vid namn Mats. Bland hans sönsöner finns också namnet Samson. Hjortås skriver att Samson Johanneson Josnes var gift med änkan till Samson Kjaerland vid namn Sigrid Kristof-fersdotter Josnes medans Kvinnherads Bygdebok menar att hon nog kunde vara syster till Samson Lauritzson Kjerland och dotter till Lars Kjaerland. Bygdeboken skriver att de ägde mycket jord 28 l.sm. 12 huder och desutom varor, salt mm. De ägde jordegendomar i Omvik, Stuland, Björneböle och andra platser. Finns det mer uppgifter om denna del av familjen och vem Samson egentligen var gift med? Man skulle kunna tro att deras far som eventuellt var Johannes Josnes kan ha varit gift med en dotter till Samson Fartegnson och Herborg Samsonsdotter Sundal baserat på namnen i familjen. Sundals ätten har Ludvig (Lodin) i familjen och Samson, Mats kan väl ha kommit in via Fartegn Matssons sida i så fall. Finns det något undersökt om denna möjlighet? Jag är mycket tacksam för all ytterligare information om Josnes släkten jag kan få tillgång till. Med vänlig hälsning, Kent Williamsson (Stockholm, Sverige) E-post: ormw@telia.com Phone: +46 70 374 3456

Lederspaltten

Sommer !

Endelig er den her sommeren, tiden da vi ofte ser bort fra gamle notater og pc'n. Prøver å gjøre noe annet enn slektsgransking. Men det er

også tiden man reiser rundt i vårt lange land, gjerne på besøk til slektninger. Kanskje man besøker gamle steder som man ellers kun leser om. Da er det greit å ta bilder, bilder som man senere kan bruke i arbeidet med en slektsbok eller kun ha det liggende i slektsprogrammet. Selv har jeg gjort dette på flere steder jeg har vært men, jeg må tilbake en tur, for etter å ha tatt flere filmer med gårdsbilder gikk det litt i surr hvor de hørte hjemme. Så det blir nok en tur til men da skal jeg huske å ta bilde av skilter slik at jeg vet hvor det er. En annen ting som er greit når man drar på tur er at man kan gå i brukbutikker. Her kan man finne slekts eller lokalhistorie bøker. Eller sånn som jeg kom over for noen uker siden "De Norske Jernbaner og Deres Personale" tittelen høres ikke særlig spennende ut, men da jeg slå opp i bind 2 Personalhistorie fikk jeg meg et lite sjokk. 475 sider med personalia, veldig mange med bilder. Her står det skrevet når personen er født, fødselssted, død, gift med, når ektefellen er født og hvor, barn, hvor han har jobbet, offentlige verv og hobbyer. En utrolig kilde. Bøkene er gitt ut i 1959 og skal etter sigende inneholde alle som har jobbet i NSB frem til da. Så man skal ikke gå etter bare tittelen på bøkene, se inni det kan være mye rart man kan finne.

Vi har kommet i gang med gravsteinsregistreringen for fullt, spesielt dette med å ta bilde av steinene. Ønsker du å være med på dette opplegget ta kontakt med kilderegistratoren Renathe Wågenes da det begynner å bli noen gravplasser som er tatt. Renathe Wågenes er også

DIS-Norges koordinator for gravsteinsregistreringen. Etter generalforsamlingen i DIS-Norge er det nå 2 stykker fra Hordaland som sitter i styret. Det er Renathe-Johanne Wågenes og Arne Langeland. Vi ønsker dere lykke til. Rommet på Kronstad Hovedgård er åpent hele sommeren for de som har kort, ønsker du tilgang til rommet kan du ringe undertegnede å få utlevert kort. Er det tema eller kurs som dere kan tenke dere til høsten så kom med forslag. Programmet er ikke helt ferdig ennå, men det kommer nybegynner kurs og kurs i gotisk. Vi jobber også med et kurs i fotografering / billedbehandling. Og oppfriskningskurs for viderekomne. Vi kommer også å være med på Årstaddagene og på slektsforsker dagen, programmet for disse dagene kommer senere.

Ha en riktig fin sommer, vi sees til høsten.

Jarle Hannisdal

Leder DIS-Hordaland

Åpent Statsarkiv i Bergen

Lørdag 9 oktober vil Statsarkivet i Bergen holde åpent for våre medlemmer. 09-14.

Vel møtt.

FADDERE i DIS-Hordaland

Denne ordningen er ment å skulle være en hjelp til de av våre medlemmer som av en eller annen grunn trenger litt hjelp til å komme videre i sitt arbeid.

Er du medlem av DIS-Hordaland og trenger hjelp innen et av områdene under, så nøl ikke med å ta kontakt med noen av personene nedenfor!

Har du problemer som knytter seg til ting som ikke er med på listen eller ønsker å bli fadder i

DIS-Hordaland, kan du ta kontakt med Jarle Hannisdal på tlf. 55 12 19 85 eller

E-post: leder@ho.disnorge.no

Brother's Keeper T	Truls Magnus	55 12 07 17
Brother's Keeper	Anne-Sofie H. Eknes	55 13 13 26
DISGEN	Sølvi Arntzen	55 26 65 51
Embla	Jarle Hannisdal	55 12 19 85
TMG	Turid H. Bergsagel	55 16 52 22
TMG	Hans Ordin Østebø	53 47 61 66
GEDCOM	Arild Tangerås	55 13 24 06
DIS-Treff	Alf Egil Skjeldestad	55 34 77 61/56 31 60 93

trumag@c2i.net
erikek@netcom.no
solarnt@online.no
jarlehannisdal@c2i.net
turid.holleland@hi.uib.no
hoestebo@online.no
atangera@online.no
distreff@ho.disnorge.no

DIS-Hordaland turen 2004

Tor Hauge (bilde th.) har som vanlig tatt godt med bilder fra DIS-Hordaland turen. Bildene kan du se på våre internett sider: ho.disnorge.no

På lørdag 5. juni arrangerte DIS Hordaland sin sedvanlige vår-sommer tur. Vi var i alt 20 stykker som møtte fram. I tillegg var sjåføren og vår eminente guide Erling Virkesdal

(se bilde til venstre). Turen startet fra Åsane bussterminal kl. 09.00. Plukket så opp folk underveis.

Først gikk turen ned til Strusshamn, hvor vi var inne i det røde hus, finahuset og så videre på kulturhuset. Her er bilder fra den gamle kirkegården, hvor den gamle

Det røde hus i Strusshamn
kirken var. Shoddy fabrikken var opprustet til nå selskapslokaler m.m.

Fra Strusshamn kjørte vi vestsiden utover mot Herdla. På veien utover ble vi godt guidet av Virkesdal. Vi endte opp i Herdla kirke. Fikk med oss forhistorien og krigstiden. Opp på Herdla museum ble vi ytterligere orientert om fortid, krigstid m.m.

Herdla kirke

På Herdla vertshus fikk vi middag, masse med svinestek, grønnsaker, surkål m.m. Etterpå kaffe og iskake. De fleste var sulten da vi satte oss ned, men det var ingen som klaget etterpå. Nydelig vellaget mat i rikelige mengder.

Ved middagsbordet på Herdlavertshus

Tilbake turen tok vi på østsiden. På veien her besøkte vi Amalie Skram sin bopel plass i sitt første ekteskap med skipperen. Vi kjørte over plassen hvor Kleppe bøndene hadde støene sine, og tilbake på Strusshamn sa vi adjø til guiden.

Virkesdal fortel til ein lydhør forsamling.

I 17.00 tiden var alle tilbake til utgangspunktet. Vi var etter jeg kan forstå alle enige om vi hadde hatt en fin dag med en flott tur.

Tekst/Foto:

Tor Hauge

Fotograf og meddeltager.

Etterlysning

Leter etter min datters slekt. Leter etter etterkommere av en Hermann Andreas Olsen Berg, som bosatte seg i Ølen i Hordaland. Han ble født den 6/6-1876. Jeg vet desverre ikke når han bosatte seg eller dødsdato.

Håper noen kan hjelpe meg.

Hanne Hansgård

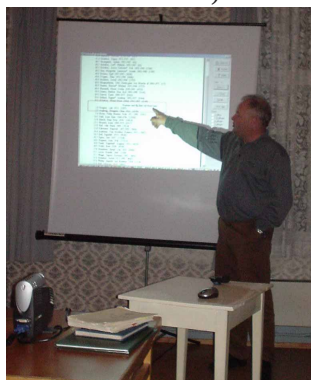
sebago@dritteilig.com

Morten Kjellesvig:

Fra manus til bok!

Onsdag 17. mars 2004 fikk vi besøk av Morten Kjellesvig. Til vanlig jobber han som flyger i SAS, men mye av fritiden går med til slektsforskning. Han bor på Nøtterø, er gift og har to barn. Morten startet med slektsforskning i 1993, allerede i 1997 gir han ut sin første bok; Bruusgaardslekten. Etter den kom boken om slekten Holmboe (Slekten Holmboe gjennom 400 år, www.holmboe.slekt.no).

Morten startet med å fortelle hvor viktig det er å lage en bok, eller i hvertfall få printet ut det man har brukt så mye tid på, for man kan ikke forvente at barna skal overta den samme interessen, og det vil jo være synd at alt arbeidet skal ha vært for gjeves.

Morten Kjellesvig

Han gikk igjennom hvilke tanker og erfaringer han har gjort seg om hvordan man best skal komme frem til et godt resultat. Det er viktig å lage en målsetning for din slektsbok, sette rammer for innholdet. Dette gjør at forarbeidet er veldig viktig. Når man er ferdig er det tid for evaluering.

Ting som var viktig å tenke over før man begynner er bl. a. hvordan best presentere familien, bokens innhold, bokens form og hvilke muligheter har i dataprogrammet.

Når det gjelder bokens innhold, gikk han gjennom disse punktene:

Kontroll av data, notiser, materiell som ikke ligger i slektsprogrammet, datoformat (riktig datoformat; 23. mai 1984), bildebehandling, grafiske tavler, statistikk, register, plass til egne notater (bruke de siste sidene av boken som er til overs til dette).

Når det gjelder valg av bilder mente han det gjerne kunne være lurt å velge fire «stander» bilder som f.eks ett barnebilde, et bilde fra konfirmasjon, brullupsbilde og ett bilde fra «to day». Andre bilder som kan være kjekt å ha med er f. eks. gårdsbilder.

Morten gikk også grundig gjennom bildebehandlingen som at en bør skanne inn bildene i en høyoppløsning og ha denne liggene på maskinen som en original og bruke dette bildet som grunnlag til for lagring av f.eks jpg-bilder. Til bok bør en bruke tiff-formatet, for jpg-formatet egner seg ikke for trykking. Morten sier han bruker en bredde på 3,5 cm som standard og at bildene som regel settes enten til høyre eller til venstre på siden, for dette gir det beste layoutet.

Når det gjelder register er flere måter å lage dette på, bl. a. få med sidehenvisning til enkeltnavn i slekten, etternavn eller for- og etternavn. Flere kolonner i registeret.

Noen en også bør tenke på før en starter er gjerne hvilken type bok man vil lage, f. eks. anetavle, etterslektstavle, gårdshistorie og ikke minst bokens størrelse (format).

Det er flere måter å få ferdiggjort en bok på, en kan samarbeide med et trykkeri, eller printe ut sidene selv og bruke ferdig lagde hardcover, som er mulig å få kjøpt hos bokhandlere (i hvert fall i Oslo). Bokhandlerne har også maskiner som kan lime ryggen til boken. Her må en nesten kontakte bokhandlerne og høre hva de kan hjelpe deg med.

Leder Jarle Hannisdal overrekker en liten hilsen fra DIS Hordaland for vell utført foredrag til Kjellesvig

Alle bøker får et ISBN-nummer, dette er gratis, men de ønsker noen eksemplarer av boken, de kan kontaktes på tlf, brev eller mail:

ISBN:

pliktavlevering@nb.no

8607 Mo i Rana - tlf.: 75121178

Morten Kjellesvig vil komme tilbake til dette temaet i bladet Slegt og Data.

Tekst/foto:
Anita Særvold Johannessen

Etterlysning

Slekten Uthoff fra Bergen

Har aner fra Johan Christopher Uthoff. Finnes det noe bøker iht aner av Uthoff? Noen som "jobber" med slekta? Ta kontakt og jeg vil nevne nærmere hvilken gren jeg er ute etter. :-)

Gry Olsen

grybabe@c2i.net

Utflukt til Sjøfartsmuseet

21 april ble medlemsmøtet til DIS-Hordaland holdt på Sjøfartsmuseet i Bergen, der leder for museet, historiker Tore Nielsen holdt et interessant foredrag for oss. Emnet var 250 års sjøfartshistorie med hovedvekt på Bergen.

Bergen var helt til forrige århundre den viktigste sjøfartsbyen i Norge. Avtaler og kriger er viktige dynamoer i sjøfarten. Det er stor forskjell på å være nøytral i en krig og det å delta.

Bergen var en hansaby før 1600.

Tyske kjøpmenn hadde i en lang periode kon-troll over handel og skipsfart. Så mistet hanseatene sitt monopol, og på Strand-siden bygget andre kjøpmenn seg opp, bl.a tyskere utenfor hansaen, hol-lendere, skotter og nordmenn.

Tollboden ble flyttet til Nordnes på midten av 1600-tallet.

1600-tallet var en vekstperiode som fulgte etter de store oppdagelsene og koloniene.

Når hollendere var i krig med England, kom hollenderne til Norge og drev sine handelsfartøy herfra, de brukte Norge som bekvemmelighetsland. Holland drev handel med Østersjøområdet og fikk trevirke derfra. Skipsbyggerne var i storbyene.

Norge var med Danmark i Ostindisk kompani. Det var om å gjøre å få mest mulig midler (gull) til landet, å få positiv handelsbalanse. Kongen ga privilegier til grupper som var sterke nok til å klare seg selv. Privilegiepolitikken, den merkantile perioden, varte til andre halvdel av 1700-tallet. Farten på Bergen var ofte større enn farten på København, dette skyldtes for en stor del fisken fra sjølenene i Norge.

I 1665 var det et slag på Vågen mellom hollendere og engelskmenn, mange skip ble senket.

I krig hadde man kapere. Man hadde lov til å kapre fiendtlig last. Sjørøverne fra Algerie herjet i Europa og gikk helt opp til Island. For å forsvare seg hadde fartøyene kanoner, geværer, sabler. Fra 1670 ble det bygget defensjonsskip som fikk en del avgiftsfritak. En del av disse ble bygget i Bergen. Bergen hadde en flåte på ca 10000 commercelester, byen hadde rett før 1700 ca 160 båter.

Fra slutten av 1600-tallet til midten av 1800-tallet dro fartøyer til Syd-Europa, England, Holland, Østersjøen, Caribien/St. Thomas. Jørgen thor Møhlen bygget opp et handelsimperium. Men da det i 1697 ble fred mellom englenderne og hollendere gikk thor Møhlen konkurs. I 1709 ble det krig mellom Danmark-Norge og Sverige. Det ble en alvorlig krig for Norge og spesielt for Bergen.

Bergen mistet halve flåten i løpet av denne krigen. Mange handelshus gikk dukken og mange redere mistet skip.

1700-tallet var i det hele tatt ulykkelig for Bergen.

Fisketransporten kom seg aldri igjen, fiskemarkedet i

Europa fikk New Foundland som ny leverandør.

I 1740-50-årene kom dog skipsfarten seg på enkelte områder. Men sjørøverne fra Nord-Afrika ble mye farligere, og Algerie var farligst. Holland og England kjøpte seg fri for sjørøvere med kuler og krutt. Mindre stater ble da tatt i stedet.

I 1746 fikk Danmark-Norge en fredsavtale med Algerie.

Skipperen måtte ha tyrkisk pass. Dette ble klippet i to, skipperen beholdt den ene delen. Denne måtte da passe sammen med den andre.

Tyrkerne var ledende i barbaresk-statene i Nord-Afrika.

Jøder som flyktet fra Europa, slo seg ned der som handelsmenn.

Skipperen Jacob Dishingthun rakk ikke å hente passet i København, og skulle hente det i Barcelona. På veien tok pirater ham til Nord-Afrika og lot ham få lov til å seile langs kysten i 6 måneder. Han rømte før 6 måneder var gått. Han holdt på å velte hele fredsavtalen og ble satt på Bergenhus. Han slapp ut ved hjelp av venner. Tyrkerne tok slaver som kunne velge å konvertere.

Slavefarten.

Selv om slavefarten var et dansk foretak, hadde nordmenn aksjer, også Holberg. Farten gikk fra Guinea med slaver til Karibien og med sukker til København. Den ble nedlagt i 1774.

Jacob Dischingthun drev slavehandel mellom Guinea og Karibien. Han drev så direkte fart mellom København og St. Croix. Han ble overlos og havnemester i Christiansted på St. Croix. I den preussiske 7-årskrig ble han krigshelt.

Amerikas frihetskrig.

Nå tar Bergen også del i veksten. I 1806 var skipsfarten like stor som i 1700.

Men så kom Napoleonskrigene, det ble nye defensjons-skipsregler, alt ble uforutsigbart.

I 1807 – krig – ulykke. Først i 1850 er flåten i Bergen like stor igjen. Men nå begynner kanadisk tømmer å konkurrere.

Navigasjonsakten ble satt i verk i 1651. Last fra England til et annet land skulle føres på et av de to landenes skip. I 1849 ble navigasjonsakten fjernet.

Krimkrigen 1853: Eventyrlig vekst igjen. Nå begynner norske skip å bevege seg. Fra 1840 ble Norge en fraktnasjon i fart mellom andre land. Bergensere som Dekke, Gram, Trumphy og Brunchhorst utdannet seg som skipsbyggere i USA. De bygget hurtige clipperskip i Bergen, fisk trenger hurtig frakt. Fortsatt er sjørøvere en trussel, i 1870-årene var kinesiske sjørøvere farlige.

Dampskipsfarten startet i Norge i 1820-årene på statlig initiativ. Den ble mislykket.

Men Bergen ble en foregangsby i overgangen seil/damp. Bergenserne lærte av engelskmennene. I 1905 hadde Bergen den største dampskipsflåten i Norge. Bergen hadde kapital til å bygge dampskip og Bergen ble stor på damp. Forholdet mellom damp og seil i 1905 i Bergen var 98 til 2, mens det i Kristiania var 31 til 69. Fra 1870 gikk fraktestar-tøyer med damp. Dampskipene revolusjonerte emigrant-farten. Det ble sett på som pinlig at norske emigranter måtte reise med utenlandske skip. Dessuten var danske skip utsatt for en del ulykker.

En grunn til at Norge ville løsrive seg fra Sverige var nettopp skipsfarten. Norge ville ha egne konsuler i de byene som var viktige for skipsfarten.

Fra 1880-årene bygget ble BMV ekspert på å bygge frukt-skip til amerikansk fraktfart.

Så kom 1. verdenskrig. Norge var nøytralt.

Britene så seg lei på de nøytrale og rekvirerte norske skip for å unngå at de nøytrale ble krigsprofitører. Det ble et stort tap av sjøfolk. Det var faste rater på kullfart, og etterpå gikk en del av kullfraktoverskuddet til Bergens Sjøfartsmuseum.

Tekst: Sølvi Arntzen

Foto: Tor Hauge

Etterlysning

Søker slekninger etter Erik Eriksen

Søker etter slekninger etter Erik Eriksen f.i 1849 Hornes i Fana,d.1899. Også hans kone Anna Ingebriksen f.i 1854 i Sogndal.S og P. Erik var arbeider ved en hampe spinderi.

Tone Fløysand

torskemor@hotmail.com

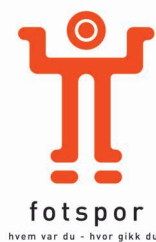
Navlestrengen

Eller "Hvem er du- og hvor kommer du fra?"

Navlestrengen er et skoleprosjekt som Barn i Byen Kulturformidling har startet. Prosjektet er også med i den Kulturskolesekken og er med i Hundreårsmarkeringen. Barn i Byen kulturformidling er en organisasjon som utgir bladet Barn i Byen, som omhandler kultur og aktiviteter som er rettet mot barn og unge. I forbindelse med

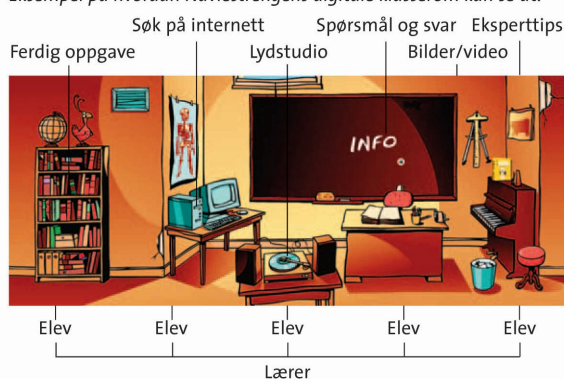
Hundreårsmarkeringen har de startet en prosjekt som går på at barn kan finne ut hvor de kommer fra, hva levde forfedrene av, og hvem var de. DIS-Hordaland er med på prosjektet her i Bergen med råd og vink når det gjelder slektsgransking og bruk av data til slektsgransking. I vår har forprosjektet vært prøvet med 3 skoler i Bergen.

Tilbakemeldingen fra skolene er meget gode, og det var ikke rett lite de klarte å finne. Eks. en fant ut at på gården besteforelderen kom fra lå telegrafene i kjelleren og de var de eneste i hele bygden som hadde telefon. Klassene har også hvert på skolemuseet og på lokalavdelingen på Bergen offentlige bibliotek. De har også fått besøk av Gerd Wicklund-Hansen som fortalte om sine

PROSJEKTBESKRIVELSE - APRIL 2004

Eksempel på hvordan Navlestrengens digitale klasserom kan se ut:

barndomsminner. Utgangspunkt er å få barn og ungdom interessert i hvordan folk levde for hundrede år siden. Resultatet vil bli lagt ut på internett senere når dette blir klart. Man håper at opplegget vil bli landsomfattende nå i år slik at mest mulig får være med på hundreårsmarkeringen i 2005.

Spørsmål om Navlestrengen kan rettes til undertegnede.

Leder DIS-Hordaland
Jarle Hannisdal

En hordalending:

Ut av glemmeboken !

INGWALD NIELSEN fra Blomvåg i Øygarden. 20.04.04.

Ja, hvem var han, gutten fra Blomvåg utenfor Bergen, han som bygget opp et stort firma i Christiania, nå Oslo ? Foreldrene hans var Bernt Johan Nielsen, (1842-1876) og Bertha Christine Langeland født ca. 1844. De to ble gift 30.04.1863 i Blomvåg, der Bernt Johan drev handel, og Ingwald kom til verden der 2.08.1873, (kirkeboken skriver Ingvald.) Han vokste op i en stor søskenflokk, han var nr. 7 av ni. Besteforeldrene til Ingwald het Elias Severin Nielsen Heggholmen, som var gift med Serine Johannessen, og alle kom fra gamle handelsfamilier. Bernt Johan omkom i 1876 på sjøen, sammen med to andre, og ble aldri funnet. Hans enke giftet seg omigjen, med Rasmus A. Nielsen fra Blomvåg, og de fikk 2 barn i dette ekteskapet: en datter, og en sønn Bjarne, som vi treffer senere i beretningen. Ingwald vokste opp i Blomvåg. Etter folkeskolen begynte han i en mindre jernvareforretning i Bergen i 1888, og tok Tank's Handelsskole i 1889. Etter tre års praksis, kom han som 18-åring, i april 1891, til jernvarefirmaet Luttkens & Mohn i Christiania, og her gikk han gradene i 6 år, inntil han var førstemann i forretningen !

I 1897 eller så giftet Ingwald seg med Rachel Nielsen, født i 1878, foreldrene hennes var Hans Nielsen og Christine Christiansen. Og nå var det at Ingwald Nielsen ville begynne for seg selv. Han registrerte sitt jernvarefirma i Christiania 6. oktober 1897, og åpnet beskjedent 23. november samme år. Det var nede på Nytorget 5, og han hadde 5 ansatte. Så ble de 19 ansatte i 1907, herav 4 damer, og de trengte mere plass og etter å ha kjøpt Torggaten 4 & 6, flyttet han dit i 1912, og året deretter bygget han seg stor og moderne forretningsgård samme sted, og flyttet inn i 1914. Nå øket staben til hele 160 mennesker og med senere utvidelser ble de omtrent 260 !

I 1928 kjøpte han ennå en eiendom, en nedlagt sjokoladefabrikk, og det ble innredet lager, garasje og staller (!). Ved siden av stålavdeling, avd. for kjøkken, glass og stentøy, elektrisk, sport, leketøy, reiseutstyr og lærvarer, kjøkkenmaskiner og utstyr for hoteller og restauranter, og firmaet førte så å si alt, fra det helt grove verktøy til fint presisjonsverktøy. Likeledes etablerte Ingwald Nielsen egen metallvare- og skruefabrikk, og laget mange typer beslag o.l. Her var 35 mann ansatt ! Denne veksten, og meget annet, forteller om en kar med uvanlig framsyn, initiativ og arbeidsevner ! Firmaet Ingwald Nielsen utviklet seg etter hvert til Skandinavias største foretning i sitt slag ! Og den vokste stadig, i 1931 var det planlagt å bygge en ny forretningsgård igjen i Torggaten 6.

Navnet Ingwald Nielsen var nå et begrep som alle kjente, ikke bare i og rundt Oslo men vidt og bredt utover Norge. - Det å komme fra en liten plass i det dengang ukjente

Øygarden, og starte opp i hovedstaden, og dertil komme seg frem så pass, - det har neppe vært bare noen dans på roser, akkurat. En kan lett skjønne at Ingwald Nielsen i stor grad ble lagt beslag på og gitt tillits-hverv av mange slag. Først og fremst var han med å stifte Jernvare-handlernes Forening, det ganske tidlig i hans karriere. Senere var han viseformann i Jernvaregrossistenes Landsforening, og han var lenge medlem av 50-manns-rådet i Oslo Handelsstands Forening, medlem i forenings-styret fra 1918, og var valgt til viseformann i foreningen 1920-21.

Videre: medlem av direksjonen i Grand Hotel, Oslo, i representantskapet for Hotel Britannia, i direksjonen i Norske Alliance A.s. siden 1928, i Norsk Blikvalseverk As. Bergen siden 1925, formann i representantskapet i Christiania Spigerverk fra 1920, medlem i byggekomiteen for Jernbanetollstedet i Oslo, og medlem av Oslo Havnestyre, og hadde hverv i Blomvaag Hvalfangerselskab, likeledes i Norsk Kremations Forening. Ingwald Nielsen var en meget høy frimurer. Han var den første generalkonsul i Norge for Den Tsjecoslovakiske Republik, utnevnt desember 1921, og var kommandør av den tsjecoslovakiske orden «Den hvite Løve», hvilket vi må tro var uttrykk for anerkjennelse som representant for den unge, nye republikken, og for det arbeide han nedla for landets handel med Norge, og for borgere som besøkte vårt land. Ingwald ble også utnevnt til ridder av 1 kl. av den svenske Vasa-ordenen. I et intervju engang, hvor han ble spurt om hva som hadde betydd noe for ham i tiden da han strevde med å bygge sitt firma, svarte Ingwald Nielsen:

1. *Lyst og interesse for handel og industri har gitt mitt arbeide resultat.*
2. *Megen innflytelse på min utvikling har mine utenlandsreiser hatt, spesielt oppholdet i Tyskland 1896 og i Amerika i 1911.*

Det var ikke bare i forretningslivet at Ingwald Nielsen satte merker etter seg. Da hans firma i november 1927 feiret 30-års jubileum, skjenket han kr. 100.000 til pensjonsfondet for personalet i sin bedrift, og ga kr. 20.000 til Oslo Handelsstands Forening, samt bidrag til et fond for ubemidlede håndverkere. (Til sammenligning med idag, må vi gange beløpene omtrent med 10 !)

Sist men ikke minst, vil hans fødested Blomvåg minnes Ingwald Nielsen for hans store gave til bygden, nemlig midlene til Blomvåg nye kirke, med 300 sitteplasser ! Det var en gave til minne om hans foreldre og besteforeldre. Ingwald Nielsens håp og hensikt å kunne være tilstede ved innvielsen, på hans fødselsdag 2. august i 1931, det skulle nok ikke gå i oppfyllelse. Bygdefolket i Blomvåg hadde gjort grunnarbeidet på dugnad, og byggingen kom i gang, men i en senere periode var det streik blandt byggebransjen,

Fortsettelse neste side

Styre og tillitsverv i DIS-Hordaland

Hordaland

Verv	Navn	Telefon	E-post
Leder	Jarle Hannisdal	55 12 19 85	jarlehannisdal@c2i.net
Nestleder	Kenneth Bratland	55 18 86 32	kennethbratland@hotmail.com
Kasserer	Johan Ludvig Kvamme	55 19 09 89	lukvamme@online.no
Sekretær	Ågot Lervik	922 47 820	agot.lervik@student.uib.no
Styremedlem	Arne Jarlind	56 14 82 87	arne.jarlind@c2i.net

Kvinnherad

Leder	Hans Ordin Østebø	53 47 61 66	hoestebo@online.no
Nestleder	Lars Jostein Røyrvik	53 47 17 62	ljr@c2i.net
Kursleder	Geir Moen	53 48 82 69	g.moen@frisurf.no

Faste E-post adresser i DIS-Hordaland

Leder	leder@ho.disnorge.no
Nestleder	nestleder@ho.disnorge.no
Kasserer	kasserer@ho.disnorge.no
Kursansvarlig	kurs@ho.disnorge.no
Nettansvarlig	webmaster@ho.disnorge.no
Distreff-fadder	distreff@ho.disnorge.no
Redaktør	red@ho.disnorge.no
Kilderegistreringskoordinator	kildereg@ho.disnorge.no

Fra dide 8

og dermed ble der forsinkelser av ymse slag, og den nye kirken ble vigslet først 25/11/1931. Ingwald Nielsen var da nylig gått bort, 25. juli 1931, 58 år gammel, etter et kort sykeleie. Rett nok hadde han vært alvorlig syk en tid, men deretter gikk han tilsynelatende frisk og arbeids kraftig omkring og skjøttet sine utallige gjøremål. Morgenbladet i Oslo skriver:

Med generalkonsul Ingwald Nielsen mister Oslo og landet en av sine mest kjente forretningsmenn, et tap som vil bli følt smertelig i mange kretser. Ikke bare de for hvem han betød noe i det daglige vil savne ham, men hele forretningsstanden har i ham mistet en type som der ikke finnes mange av, en bunn hederlig mann, og et eksempel som har satt spor efter sig i vid omkrets.

Hans hustru Rachel gikk bort 7. mai 1962, også i Oslo. De hadde en sønn Odd, f. 28. des. 1899, som sammen med en fetter, Bjarne Nielsen, begge var med i Ingwald Nielsen A.s.

Tilslutt skal nevnes at etter å ha gjennomgått de vanskelige 30-årene og overlevet krigsårene 1940-45, måtte Ingwald Nielsen As. tilslutt gi tapt for andre tider og andre forhold. Det ble slettet av firmaregisteret 17. mars 1958.

Kilder:

B.T.

Aftenposten

Morgenbladet

Sjursens skrifter

Tekst: Jens Holst

Når jeg hører navnet Telavåg tenker jeg 2. verdenskrig. Jeg har aldri vært der til tross for at det egentlig bare er en kort biltur unna. En vårdag fant jeg ut at det var på tide å besøke dette så omtalte krigsminnstedet.

Telavåg ligger i Sund kommune og er et fiskevær sørvest for Bergen.

Her er campingplass og rorbuer hvis man ønsker å overnatte. Man kan ta spaserturer i flott lyngterreng med nydelig utsikt mot havet.

Gruvedrift

Fra 1867 til 1930-årene var det kvarts- og feltspatgruver i drift her fram. Det meste ble eksporter på seilskuter til Europa, først og fremst England og Holland. Mineralene ble brukt til fremstilling av porselen.

Kirkegård

I bygden finnes også en gammel kirkegård som blir kaldt «Kirken ved havet». Denne ble brukt frem til 1930-årene. Da skonnerten «Hermann» forliste i 1882, ble de omkomne gravlagt her. Mange av gravene skriver seg fra spanskesyken i tiden etter 1. verdenskrig. Kirkegården som brukes i dag ligger før du kommer til tettstedet Telavåg.

Bildet viser kirkegården på telavåg, var i bruk frem til 1930 årene.

Krigen

Under krigen var folket i Telavåg aktive i det illegale arbeidet med å gi husly og skaffe transport for flyktninger/ motstandsbevegelsen.

I 1942, som en hevnaksjon for 2 drepte Gestapo offiserer (Gerhard Berns og Karl Bertram), ble all bebyggelse brent, husdyr slaktet og fiskefartøylene ødelagt. Det verste var nok at befolkningen ble internert og mennene sendt til Sachsenhausen i Tyskland. 31 døde i fangenskapet. 268 barn, kvinner og gamle ble sendt til Storetveit skole i Bergen, senere ble de sendt videre til Framnes i Hardanger.

Det er satt opp flere minnesmerker i bygden over falne i krigen.

Telavågfolket reiste denne steinen til minne om kameratane som falt i frihetskampen 1940-1945. Dei var glad i landet sitt. Ære være minne deira (avskrift fra inskripsjon)

I Tysk fangenskap:

Olai M.	Selstø	1889	1942
Nils T.	Selstø	1894	1942
Karl T.	Selstø	1901	1943
Anders T.	Selstø	1902	1942
Nils O.	Selstø	1904	1944
Bernt N.	Selstø	1924	1942
Knut J.	Nipen	1882	1943
Andreas H.	Nipen	1886	1945
Karl N.	Nipen	1899	1945
Karl P.	Nipen	1914	1943
Johannes P.	Nipen	1919	1943
Ingolf M.	Telle	1898	1943
Johannes K.	Telle	1904	1945
Nils M.	Telle	1909	1943
Knut H.	Telle	1913	1942
Magnus G.	Telle	1923	1943
Nils G.	Midttveit	1887	1943
Håkon G.	Midttveit	1889	1943
Anton O.	Midttveit	1899	1942
Anfinn A.	Midttveit	1899	1942
Anfinn A.	Midttveit	1903	1942
Olav	Larsen	1911	1942
Georg K.	Midttveit	1913	1942
Arne I.	Midttveit	1922	1942
Mikal M.	Øvretveit	1887	1943
Ingebrigt M.	Øvretveit	1915	1942
Ingvald I.	Øvretveit	1889	1942
Andreas I.	Øvretveit	1894	1942
Mikkel I.	Øvretveit	1902	1942
Arne K.	Øvretveit	1916	1942
Sverre A.	Øvretveit	1923	1942

På Trandum:

Lars L.	Telle	1906	1943
---------	-------	------	------

I Marinen:

Hans H.	Øvretveit	1919	1943
Nils N.	Midttveit	1922	1943

Også fra Tyskland har det kommet minnesmerke til Telavåg.

Vær meg nådig Gud, efter din miskunnhet, utslett mine overtredelser efter din store barmhjertighet. For mine overtredelser kjenner jeg, og min synd er alltid for meg. Fulle av anger og smerte over vårt tyske folks store skyld, kommer vi i kjærlighet til folket i Telavåg med bønn om tilgivelse for alt som er skjedd. De evangeliske Mariasöstre, Darmstadt, Vest-Tyskland mai 1975.

(avskrift fra inskripsjon) (teksten står også gjengitt på tysk)

Forskningsteori om tragedien

«Telavågtragedien er et skoleeksempel på terrorisme og illustrerer alt som er av krigsrett. Det er for enkelt å kalle det som skjedde for en hevnaksjon», sier menneskerettighetsdommer Hanne Sophie Greve.

Mer om denne teorien:

<http://www.forskning.no/Artikler/2003/mai/1052382561.24>

Mer informasjon om Telavåg:

<http://www.hordanett.no/telavaag/>

Nordsjøfartsmuseet

Museet ble åpnet 1998 og har 3 faste utstillinger: Telavågtragedien, Shetlands-Larsen og Nordsjøfarten. Her er kinosal og kafé. Terrassen på museet har panoramautsikt over bygden. Utstillingene er flott med båter, personlige gjenstander og beretninger.

Shetlandsbåten

Shetlandsbåten

På museet står det utstilt en båt som det knytter seg følgende historie til:

Då Tyskland gjekk til åtak på Norge 9. april 1940, blei det gitt ordre om mobilisering. Hans Larsen var frå Lofoten Aksel Larsen frå Tromsø. Dei var begge sørpå då mobiliseringa kom. Dei prøvde å slutte seg til dei norske styrkane i Nord-Norge, men rakk ikkje fram før kampane i Norge var over.

Før ferda nordover fekk dei kjøpt seks..ring på Skjervøy i Sør-Trøndelag. Ved Laukøy i Nord-Trøndelag sette dei i staden kursen sørover langs kysten. Frå Måløy drog dei mot Shetland for å slutte seg til fridomskampen frå Storbritannia. Uver dreiv dei tilbake til norskekysten, men etter om lag ei veke kom dei velberga fram til Shetland, der dei melde seg til teneste.

Hans Larsen gjekk inn i flyvåpenet og omkom under tokt i Norskehavet. Axel Larsen blei medlem av Kompani Linge. Det meste av den aktive tenesta hadde han i området rundt Mosjøen. Tenesta var fylt av dramatikk, men han overlevde. Under krigen blei båten brukt i utstillingar, som eit døme på

innsatsvilje og oppofring i dei okkuperte områda. Båten blei gitt til Norsk Sjøfartsmuseum etter frigjeringa i 1945, og er utlånt derfrå. (avskrift fra en informasjonsplate på museet)

For mer informasjon om museet:

<http://www.museumsnett.no/nordsjofartsmuseet/intro.html>

Nordsjøfartsmuseet

Etter det jeg har funnet ut av å søke på Internet og besøke Telavåg er det helt klart 2. verdenskrig som har satt stedet på kartet. Men denne perioden er jo veldig viktig for landets historie og Telavåg kan fortelle den ganske godt. Stedet er vel verdt et besøk.

Tekst/Foto:

Renathe-Johanne Wågenes

Gravsteinsregistrering

Sentralt i DIS-Norge er arbeidet med å få registrert og fotografert gravsteinene i Norge nå i full gang. Vi jobber med å få til et samarbeid med kirkevergene slik at vi kan få ut evt. register de allerede har. Får vi dette til, vil dette lette arbeidet vårt betydelig. I påvente av evt. avtaler har vi nå tenkt å sette i gang en omfattende fotografering av gravsteiner slik at vi har bildene klare for utlegging på internett. Bildene vil bli tilgjengelige på vår hjemmeside når datafilen over den aktuelle gravplass er klar.

Har du et digitalt kamera og kan tenke deg å være med på dugnad, ta kontakt med undertegnede:

Renathe-Johanne Wågenes

kildereg@ho.disnorge.no

Returadresse:
DIS-HORDALAND
PB. 1255
N-5811 BERGEN

Program Bergen

Tid: onsdag 18 august 2004 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: *Brukermøte*

Tid: onsdag 15 september 2004 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema:

Tid: onsdag 20 oktober 2004 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema:

Tid: onsdag 17 november 2004 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema:

Tid: onsdag 15 desember 2004 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad HOvedgård*
Tema: *Julemøte*

Program Kvinnherad

Tid: torsdag 2. september 2004 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*
Tema: *Brukermøte*

Tid: torsdag 7. oktober 2004 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*
Tema: *Opplegg for slektsgranskardagen*

Tid: torsdag 4. november 2004 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*
Tema:

Tid: torsdag 2. desember 2004 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*
Tema:

Kilderegistrering

Det meldes fra Digitalarkivet at den nye registreringsstandarden "Kyrre" fortsatt ikke er helt ferdig. Bente Kopperdal som har ansvaret er nå påferie. Vedrørende registreringsprogrammet "Kingo" jobber Oldervoll med dette.

Spesielt konverteringsfunksjonen er det viktig å få klare. Defor må vi regne med at det vil ta ytterligere noen uker før vi igjen kan sette igang med kilderegistreringen. Det er et ønske fra Digitalarkivet at disse programmene skal være klare før vi igjen setter igang registrering i stor skala. Og siden det nå er ferietid og mange bruker denne ute og ikke foran datamaskinen, venter jeg trolig med kildereg. sakene til ut i august/september.

Ta gjerne kontakt dersom du har noen spørsmål:

kildereg@ho.disnorge.no

Gammel gravstein i Sund.

Bildet viser den eldste steinen jeg fant i Sund kommune, steinen er fra 1678. Det kan også nevnes at Kirkekontoret i Sund ikke var klar over at det fantes en så gammel stein i Sund.

Avskrift av teksten:

«Her neden vnder dende sten hviler Slari Kosland sine bein
H?? alder 76 aar døde i 1678»

Renathe-Johanne Wågenes
Styremedlem
DIS-Norge
Kilderegistreringskoordinator
DIS-Hordaland